

□ □ Štai jau kiek metų europarlamentaras Vytautas Landsbergis mėgina teismuose susidoroti su jau mirusiu šviesios atminties rašytoju Vytautu Petkevičiumi ir jėga prisiteisti sau nebūtas garbės bei orumo aukštumas. Kol kas galo toms jo menamo orumo paieškoms dar nematyti ir kas žino, kiek ilgai truks ši „amžiaus byla“. Satyrinės apysakos „Durnių laivas“ autoriui mirus ponui Landsbergiui ūmai toptelėjo nors šiek tiek garbės išsireikalauti iš velionio vaikų. Na, o šie (nebūtų nenuoramos V. Petkevičiaus palikuonys!) iš paskutiniųjų priešinasi, nesutinka su Landsbergio „nušvitimu“, spyriojasi neprivalą prisiimti atsakomybės už tėvo raštus.

□ Vilniaus apygardos teismas, o vėliau ir Lietuvos Apeliacinis teismas neįsiteisėjusiu sprendimu yra paskelbęs, kad V. Petkevičiaus teisių perėmėjai – vaikai – neįrodė, kad jų tėvo knygoje parašyti teiginiai apie V. Landsbergio tėvo Vytauto Landsbergio-Žemkalnio bendradarbiavimą su KGB, draugystę su Adolfu Hitleriu ir kiti būtų atitikę tikrovę. Teismas nusprendė, kad tikrovės neatitinka visi teiginiai, kuriuos prašė paneigti profesorius V. Landsbergis.

□ Liudmila PETKEVIČIŪTĖ ir jos broliai tvirtina negalintys atsakyti už tėvo žodžius beigi įrodinėti jo teisumo ar neteisumo. Pasak jų, tėvas ne kartą jau buvo įrodęs, jog knygoje išdėstė savo nuomonę, susidariusią remiantis įvairiais žinių šaltiniais, savo stebėjimais ir daugelio rimtų amžininkų pastebėjimais.

□ □ „Jis parašė savo knygą, aš nesiimu jos teisinti – nei teigti, nei neigti. Tai tiesiog tėtės darbai, jo kūryba. Šių peštynių pradininkas yra ponas V. Landsbergis. Mano tėtę jis vadina melagiu, o mane traukia atsakove, bet aš iš viso čia ne prie ko!..“, – kalbinama „Laisvo laikraščio“ teigė rašytojo duktė L. Petkevičiūtė.

– Lietuvos Apeliacinis teismas priėmė profesoriui V.Landsbergiui palankų sprendimą. Kodėl vis dėlto nusprendėte bylinėtis toliau ir skųsti šią nutartį?

– Mes su broliais privalome ją skųsti, nes kitos išeities tiesiog neturime. Jeigu neskųstume

Apeliacinio teismo sprendimo, išeitų, kad pripažintume jo teisėtumą. Tačiau toks teismo sprendimas, mūsų giliu įsitikinimu, yra neteisėtas ir neteisingas. Neteisėtas dėl to, kad ši byla sukurpta iš esmės neteisėtai. Nutartyje teigiama, kad mes, rašytojo vaikai, nesugebėjome įrodyti tėvo teisumo, todėl jis yra neteisus. Manau, čia pasireiškia visiškas teisinis mūsų teisėtvarkos išsidirbinėjimų išvirkštumas, liudijantis, kaip sunkiai serga mūsų visuomenė ir mūsų teismai.

Liaudyje paplitęs toks posakis: čia Lietuva, čia lietūs lyja. Suprask: nėra ko stebėtis, nes Lietuvoje įmanomi net ir labiausiai neįtikėtini dalykai. Bet aš taip nemanau. Teko nemažai pakeliauti po pasaulį bei ne kartą įsitikinti, kad žmonės daugmaž visur panašūs. Kur tik atsiranda galimybė nedorai, ten ji ir klesti. Prie menkiausių sąlygų piktžolės suskanta augti ir vežėti. Vos tik susiklosto palankios aplinkybės ydoms bei silpnybėms, tuoj pat jos sukeroja. Galėčiau tik palinkėti, kad mūsų tauta pamažu, pamažu ravėtųsi tuos savo teisėtvarkos darželius nuo piktžolių ir atrastų tinkamą būdą užkirsti kelią išvešėjusiai visokių tokių landsbergių sauvalei, įžūliam jų melui, netiesos sakymui.

– Kaip manote, dėl kokių priežasčių buvo atidėtas Apeliacinio teismo nutarties paskelbimas V.Landsbergio-V.Petkevičiaus byloje?

– Niekam ne paslaptis, kodėl atidedami teismų posėdžiai bylose. Šiuo konkrečiu atveju ne dėl ko nors kito, bet dėl vienos šalies daromo spaudimo. Nėra ko čia vynioti į vata, visiems aišku, koku būdu daromi tokie „susitarimai“. Pasklaidžius bylos medžiagą aiškiai matyti profesoriaus V.Landsbergio siunčiami teismui įvairūs raštai, surašyti ant europarlamentaro blankų, jo atkarus įkyrumas. Ne kartą ir ne du apygardos teismas mėgino nepriimti jo absurdiškų ieškinių, kol galų gale, matyt, teko nusileisti. Aišku, kad šis veikėjas nesigėdydamas piktnaudžiauja politine valdžia ir savo padėtimi, akivaizdžiai daro spaudimą teismui ir gudrauja, kol dar gali...

Kaip jau minėjau: jeigu nedorybingam veikėjui leidžiama klysti, tai jis ir klys, juolab turėdamas į valias pinigų ir dar būdamas valdžioje. Todėl visuomenė privalo stengtis, kad tokie dalykai būtų neįmanomi demokratiškoje, teisinėje valstybėje. **O jeigu žmonės nesistengia, jeigu visiems gerai taip, kaip dabar yra, tada prašom!.. Lietuva dūsta baigiama nustekenti tokių veikėjų, kaip Landsbergis. Galime „didžiutis“ nebent perkamais - parduodamais politikais, savižudžių, pamišėlių gausybe ir tuo, kad kas tik galėdamas dumia duonos ieškoti į užsienius, o užimantys aukštus valdžios postus nebaudžiami sauvaliauja. Dar neteko matyti, kad aukštai sėdintys pareigūnai pasišventę rūpintųsi valstybės ir tautos gerove. Valdžios postai glemžte glemžiami, dalinami „saviesiems“, kad būtų galima nevaržomai piktnaudžiauti išskirtine padėtimi.**

– Bet ar jūs aiškiai suvokiate, su kuo nutarėte bylinėtis, su kuo grumiatės? Europarlamentaras V.Landsbergis – konservatorių ideologas, didysis intrigų meistras. Būtent konservatoriai šiandien yra valdžioje. Tad ar nemanote, kad jėgos pernelyg nelygios? Jau ne viena politinė byla yra aiškiai parodžiusi, kam tarnauja Lietuvos teisėsauga – kieno rankose valdžia, galia, to ir teisybė!.. Tad kokia prasmė tęsti šią beviltišką kovą teismuose su profesoriumi V.Landsbergiu?

– Mes negalime nesipriešinti. Beje, iš pradžių norėjome numoti į visa tai ranka – „ne mano daržas, ne mano pupos“. Iš tiesų: prie ko čia vaikai, kai kalbama apie tėvo darbus, jo kūrybą?!.. Vaikai juk negali įrodinėti teismuose tėvo teisybių ir mintijimo vingių, kad ir koks jis būtų buvęs brangus, artimas, mielas žmogus. Mes iš tikrųjų negalime jo atstoti jokiam teisme! Tačiau kai ponas V. Landsbergis po tėtės mirties atnaujino bylą prieš mus, jo vaikus, jo teisių perėmėjus, mums nieko kito nebeliko, tiktai gintis, antraip turėtume pripažinti savo nebūtą „kalnę“.

Visa ši byla sukurpta taip, kad iš pat pradžių buvo pažeistos mūsų teisės: juk esame verčiami būti atsakovais dėl kito žmogaus minčių ir kūrybos, įrodinėti kito asmens teisumą ir aiškintis dėl to, ko nedarėme. Tačiau teismui, rodos, pakanka, kad V.Landsbergis šito užsigeidė. Koja trept, barzdelę krest: – kad man čia tuoj garbė ir orumas būtų! Pasakė ponas Landsbergis, kad jo tėvas su KGB ne ne ne, vadinasi ne. Pasakė, kad šventas ir net patriarchas, vadinasi, šventas. Ir taškas. O visi tėtės įrodymai, kuriuos jis pateikė grįsdamas savo nuomonę, kodėl knygoje parašė taip, o ne kitaip, yra laikomi niekiniais, į juos net neatsižvelgiama, nors tų įrodymų susirinko net keli tomai!..

□ Ir jeigu dabar, būdami įsprausti į kampą, mes nesigintume, tai reikštų, jog pripažįstame ne tik iš nosies krapštytą ir teismuose per nevalią prilipdytą V. Landsbergio „teisumą“, bet ir mūsų vargšo tėtės, amžiną atilsį, nebūtą kalnę. Iš tikrųjų mums ta byla yra primesta, mes čia visai niekuo dėti, ji tik įrodo pono V.Landsbergio niekingumą!..

Manau, teismai neturėtų pasiduoti jokiam spaudimui, juo labiau V. Landsbergio. Kokie nors iškilūs žmonės, kuriantys bei tobulinantys įstatymus, turėtų atkreipti dėmesį į šią bylą. Nes čia brandinamas neregėtai įžūlus būdas, kaip per teismus susidoroti su mirusiu rašytoju. Bent jau aš esu įsitikinusi, kad ponas V.Landsbergis negali laimėti šios bylos!.. O jeigu taip, neduok Dieve, įvyktų, tada jau galas laisvai, nevaržomai spaudai. Juk kiekvieną žodį galima išversti kaip rankovę pasikinkius teismus, kurie ne teisėtumo žiūri, o tik dairosi, iš kur vėjai pučia. Ir jeigu kas nors ateityje išdrįs parašyti kiek aštriau apie valdžioje esančius politikus, su jais tuojau bus

susidorota. Apskritai būsimė gniuždomi ir klupdomi kas kartą, kai mūsų nuomonė kokiems nors aukštai sėdintiems ponams atrodo ne pagal plauką.

▣ **Jau ir dabar Lietuvoje su tiesos sakymu gan striuki reikalai. Štai kas savaitę pasirodo „Laisvas laikraštis“, o kas dar?.. „Karštas komentaras“. Kaip ir viskas. Tiesa, yra dar laikraštis „Opozicija“ su savo naiviais straipsneliais provincijos lygio skaitytojams. Esmiškai laisvos spaudos, rimtos kritikos leidinių jau nebeturime. Nebeturime viešumo stabdžių tai pačiai tvarkai ir teisėtumui šalyje palaikyti. Ir jeigu šitas ponas „Europos gėda“ laimės bylą, tada jau niekas nieko nebegalės pasakyti, Lietuvoje tėtės aprašytieji „pateptieji“ tvarkysis kaip savo kieme.**

Tik įsiklausykite – Apygardos, o vėliau ir Apeliacinis teismas nusprendė rašytoją V.Petkevičių esant neteisų dėl to, kad mes, vaikai, negebėjome įrodyti priešingai!.. Toks makabriškas sprendimas dabar mums kelia juoką, bet jeigu ši teismo nutartis įsigalios, toliau seks kiti pono V.Landsbergio veiksmai – gali būti uždraustos V.Petkevičiaus knygos. O tai jau visai nebejuokinga! Todėl mes kreipsimės į Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą, skųsime Apeliacinio teismo sprendimą, o jeigu ir ten ponas V. Landsbergis bus apšluostęs laiptelius, beliks kreiptis į Konstitucinį Teismą, Strasbūro Žmogaus Teisių Teismą ar dar aukščiau.

– Kur dar aukščiau jūs galite kreiptis? Aukščiau tik ponas Dievas?..

– Yra ir dar aukštesnio lygmens teismas, pamiršau pavadinimą. Nesu teisininkė ir nežinau, kiek tai gali tęstis ir kiek užtrukti. Gyvenu visai kitą gyvenimą. Bus matyti, kiek dar toli mums teks nueiti, bylinėjantis su ponu V. Landsbergiu.

– Neju tikite, jog įmanoma teisingumo prošvaistė Lietuvoje? Ar manote, kad tokie politinio „elito“ atstovai, kaip V.Landsbergis, anksčiau ar vėliau susilauks pelnytos bausmės?

– Nežinau ar įmanomas teisingumas Lietuvoje, bet apskritai tikiu šviesa, tiesa, gėriu ir grožiu. Toks yra mano tikėjimas. Jeigu jo neturėčiau, kas gi tada beliktų?.. Matyt, ne šiaip sau sakoma, kad Lietuva pirmauja savižudybių skaičiumi. Jeigu tikėjimo ir vilties jokios nebėra, žmogus neriasi sau kilpą ant kaklo, šoka nuo tilto į upę ar bėga kur toliau iš Lietuvos. Tikrai nesiruošiu nei vieno, nei kito daryti!..

▣ **Dabar daug kas mums sako, kad jėgos labai nelygios, girdi, kas mes tokie prieš suktybių virtuožą V. Landsbergį. Bet aš manau, kad politinių partijų ar valdžios postai, visi tie „laipsniai“ ir „rangai“ yra iš piršto laužti. Tikiu, kad galimi tikrai dvasiniai luomai ir šiuo atžvilgiu ponas V.Landsbergis man į puspadžius netinka. Dvasinėje plotmėje nėra kiek jo nebijau. Tai visiškai susibaigęs, dvasiškai sukirmijęs žmogutis. Man jis ne varžovas. Toks susitepęs visuomenės veikėjas, toks dvasios nykštukas nei kiek manęs nebaugina. O tie visi menami jo pranašumai, dažnai pabrėžiant – europarlamentaras, konservatorių patriarchas, Sąjūdžio tėvas (cha!), be kurio Lietuvos nėra būtų (kokie kliesdėsiai!) – tai tik lėkšta ir vargana viešoji nuomonė, sukurta pasitelkus visą įmanomą žiniasklaidą ir kitokias poveikio priemones.**

▣ **Bet jeigu kas turi nors krislą proto ir šiokią tokią atmintį, tai puikiai žino, kaip viskas iš tikrųjų klostėsi. Juk tuo metu, kai vyko didysis dvasinis ir kultūrinis lietuvių pasipriešinimas tarybiniais laikais, ponas V. Landsbergis laikėsi kuo toliau nuo jo ir ramiausiai kimšo į galvas studentams marksizmo leninizmo pradmenis! Tai gali patvirtinti visiems gerai žinomi rezistentai, buvę politiniai kaliniai, tarybiniais laikais dirbę pogrindyje. Jie visi kaip vienas pasakys, kad tais laikais ponui V.Landsbergiui rūpėjo ne Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė, o visai kiti dalykai!..**

Daug kam gerai žinoma, kad į Lietuvos persitvarkymo Sąjūdį poną V.Landsbergį „įsiūlė“ to meto saugumo šefas Eismuntas. Jokia čia paslaptis, kad trys ketvirčiai asmenybių Sąjūdžio taryboje buvo įdiegti tam tikrų slaptų tarnybų, pavaldūs KGB. Ir jiems buvo nurodyta pašalinti mūsų tėtę, rašytoją V.Petkevičių, iš Sąjūdžio, nes tai buvo žmogus be išlygų, tiesus, šviesus, jų nevaldomas ir jiems nepaklūstantis.

Kaip prisimename, pirmasis juodinti V.Petkevičių pradėjo V.Landsbergis, viešai apšaukęs jį stribu. Būtent šis KGB statytinis, remiamas megztųjų berečių pulko, pradėjo varyti aršią ideologinę propagandą. Prsidėjo ir KGB bendradarbis, V.Landsbergio dešinioji ranka, ponas V.Čepaitis, ir A.Juozaitis, didysis mūsų filosofas, šiek tiek ir R. Ozolas, ir kiti. Visa V.Landsbergio aplinka, visi jie plušėjo išsijuosę, kad tik rašytojas V.Petkevičius būtų apjuodintas žmonių akyse.

▣ **„Tačiau neverta gyventi praeities nuoskaudomis, nes tiesa yra tokia yla, kuri anksčiau ar vėliau išlenda iš visų maišų!.. Jeigu mums nepasiseks laimėti bylos prieš poną V.Landsbergį ir apginti teisybę, tuo blogiau bus jam pačiam. Kuo greičiau šitą š... mes iškuopsime, tuo bus geriau jam ir jo palikuonims. Priešingu atveju, ponas V.Landsbergis**

paliks savo vaikams ir vaikų vaikams didžiulę likiminę naštą: kas nors juk turės išsrėbti visą tą jovalą, kurį jis užmaišė Lietuvoje!..“

Būties ratas dabar sukasi vis greičiau. Aš manau, kad mes dar sulauksime esminių permainų, kai ir vėl prasidės virsmai. Europos Sąjunga jau braška ir, regis, tuoj grius. O tada viskas lėks po velnių ir vėl pamatysime dvilinkus - trilinkus kūliavirsčius valdžioje, kokius jau ne kartą matėme. Visi tie, kurie šiandien pučia į vieną dūdą, rytoj nersis iš kailio pūsdami į kitą. Persivertėlių-prisitaikėlių visais laikais būdavo nesuskaičiuojama daugybė, jų yra dabar, bus ir ateityje.

Kartais pagalvoju: pernelyg didelis paprastų žmonių gailėjimas ilgainiui tampa liga. Manau, reikėtų pasižiūrėti blaiviau į mūsų šalyje ir apskritai visuomenėje vykstančius reiškinius. Žmonės privalo išmokti atsirinkti, atskirti tiesą nuo melo. O jeigu liaudis negali arba nenori skirti galvos nuo sėdynės, taip jai ir reikia!..

– Ar nemanote, kad visuomenę nuolat klaidina viešųjų ryšių tarnybos, taikydamos gudriausius ir pagaviausius įtaigos būdus, o melą dangsto tiesa? Tarkim, tiriamosios žurnalistikos „žvaigždė“ Rūta Janutienė, kurianti aštrias „Paskutinės instancijos“ laidas įvairiomis temomis, privengia kritikos „istorinei asmenybei“ – ponui V. Landsbergiui. Matyt, landsbergizmas daug kam yra neliečiama šventenybė Lietuvoje?

– Manau, tokio reiškinio priežastis – pinigai, pinigėliai!.. Visi jų geidžia, visiems norisi gyventi geriau. O dėl dalinės tiesos sakymo, tai šitaip pasireiškia žurnalisto „profesionalumo“ lygis. Sukurpti įvairius straipsnius-mišinius, paruošti birzgalą liaudžiai mulkinti dabar daug kas sugeba. Manau, ypač talentinga šiuo atžvilgiu minėtoji Rūta Janutienė. O kad ši godi poniutė sukta, tai sukta, manau, niekas to neginčija.

Jeigu Lietuvoje vis mažiau beatsiranda šviesuolių, drįstančių byloti tiesą, matyt, taip dabar reikia. Netiesos sklaida tol spaus mūsų visuomenę, kol liaudis pagaliau atsitokės. Tikiu, turėtų subręsti tokia žūtbūtinė padėtis Lietuvoje, kad žmonės bus priversti atskirti tiesą nuo melo. Jei dabar daug kas gali vaduotis melais, tai reiškia, jog galime grimzti dar giliau...

– Sakote, liaudis privalo išmokti atskirti tiesą nuo melo. O ką daryti paprastiesiems žmonėms, jeigu jie nuolat gudriai ir įtaigiai klaidinami, jeigu valdžiai parsidavusioje

žiniasklaidoje postringauja vilkai ėriuko kailyje. Pavyzdžiui, profesoriaus V.Landsbergio sūnus V. V. Landsbergis ne tik spausdina pamokančias knygeles vaikams, kviečiamas pasisakyti TV laidose, bet ir siūlo žmonėms pasimelsti už daugumos keikiamą valdžią. Aišku, savo pamoksluose V.V.L. net neužsimena apie tai, jog konservatorių lyderis, premjeras V.Kubilius nepasikuklino įvertinti jo „kūrybą“ valstybine premija...

– Kaipgi Vėviukas, o kitaip V.V.L., nesimels parsidavusiai, turčių statytinei valdžiai, jeigu ir jam numetamas kaulas iš to paties valdančiųjų lovio?.. Visas jų tariamas šveteiviškumas ne tiesos žodžiu, bet savanaudišku melu grindžiamas. Nuo senų laikų bažnytinė ir pasaulietinė valdžios kuo puikiausiai sutardavo ir dabar gerai sutaria, apgaudinėdamos liaudį. Nesitaikstantys su įžūliais jų melais pavieniai tautos didvyriai, šviesuliai skaičiuojami ant pirštų. Didžiuojuosi, kad mano tėtė toks buvo!..

Sutikti šiais laikais tiesos žmogų – didelė šventė. Pasižiūri į jo akis, regis, net širdis suskanta džiugiau plakti. Retokai, bet atrandu tokių šviesuolių savo kelyje. Kruopščiai renku šiuos perliukus ir labai branginu juos, su meile sudedu jų atvaizdus į savo knygas. Lygiai taip kadaise rašytojas Juozas Tumas-Vaižgantas rinkdavo „deimančiukus“ savo apsakymams.

Tik prisiminkime, kiek didvyrių žmonijos istorijoje buvo sudeginti ant laužų, tokių kaip Džordanas Brunas ar Žana D'Ark. Palyginti neseniai Lietuvoje J.Baltušio knygos buvo deginamos, o koks nors parsidavėlis, pilkas saugumietis išsijuosęs peikė Salomėjos Neries kūrybą.

Papūtus permainų vėjams, apie 1988-1989 metus, sujudo sukrito ir KGB slaptosios tarnybos, kurios labai uoliai pasidarbavo su savo statytiniais Sąjūdyje. Iš esmės beveik niekas nepasikeitė Lietuvoje. Kartais pasikalbu su tokiais žinomais disidentais, buvusiais politiniais kaliniais, kaip V. Petkus, A. Bendinskas, S. Stungurys, jie visi kaip vienas tvirtina, kad tie žmonės, kurie dabar šmėsčioja valdžioje, dauguma jų – saugumiečiai. Kaip tarybiniais laikais, taip ir dabar, tie patys žmonės joja ant mūsų sprandų. Valdžioje iš esmės tas pats klanas, tik gal kiek atjaunėjęs. Kai kurie senesni iškeliavo A+A, tačiau labai sėkmingai įdiegė savo atžalas. Ponas V. Landsbergis aiškiai ruošia dirvą ir savo „žygių“ tesėjui Vėviukui. Tegul ruošia, tegul purena... Kaip sakoma, telipa kiaulės ant altorių, o mes žiūrėsime, kai dugną dėsime, kuo visa tai baigsis!..

– Turbūt sutiksime – tiesiog amoralumo viršūnė, kai tokie „nusipelnę“ veikėjai drįsta imtis misijos šviesti tautiečius, moralizuoti?

– O kas jiems daugiau belieka? Matyt, tokia jų duona. Jeigu to nedarytų, tai sėdėtų už groty, o ne ten, kur dabar sėdi apsikabinę prisigrobtus milijonus. Anksčiau ar vėliau už viską teks susimokėti, atsiteisti už kitiems padarytas skriaudas. Tuo atžvilgiu esu rami. **Man daug kas sako: matai, tu čia su savo teisybėmis visai nusigyvensi, dantis pakabinsi, galo su galu nesudursi... Ačiū Dievui, kol kas užtenka to, ką turiu. Pagaliau, juk ne vien duona žmogus gyvas! Tegul tie valdžiažmogiai grobia ir glemžia, bet labai abejoju, ar nuo to jie taps laimingesni, ar nusipirks gerą vardą, ar murzinos jų sielos taps tyresnės. Kad ir kiek prisiplėštų, tokie žmonės niekada netaps tautos šviesuoliais!..**

„V.Landsbergis, turėdamas kapšą pinigų ir valdžią, gali mus užtampyti po teismus, kaltindamas mūsų tėtę nebūtais dalykais. Matyt, tai jam teikia didelį malonumą. Bet man visai kiti dalykai teikia malonumą. Aš jų gaunu su kaupu iš gamtos ir iš aplinkinių žmonių, kurie spinduliuoja dora, šviesa. Tikrai tarp mūsų vis dar yra šviesuolių, kurie pakelia dvasią. Manau, net ir „Laisvame laikraštyje“ galėtų būti skiltis – „Lietuvos šviesuoliai“, kad žmonės galėtų apie juos pasiskaityti, o ne vien tik apie nesibaigiančius politinius ir kitokius nusikaltimus, kyšininkavimą, Tėvynės išdavinėjimą-pardavinėjimą ir kitokias eibes. Gal todėl daug kas jau nebenori nė žiūrėti į laikraščius, kuriuose vien tik nuosmukis, nedora, purvas. Dar likę Lietuvoje šviesių asmenybių, į kurias mums visiems vertėtų lygiuotis, jų pavyzdžiu remtis. Nuo tokių žmonių daugiau šviesos šioje tamsos karalystėje!..“

Dėl V. Landsbergio nelemto pomėgio bylinėtis, galiu tik pasakyti: visų nenuteisi, jokie teismai to negali. Ir apskritai – ieškoti tariamo orumo teismuose gali tikrai visiškai pagedėlis. Kas gi kitas gviešis prisiteisti nebūtų dalykų? Lyg teismas būtų gimdykla, kuri galėtų ponui Landsbergiui pagimdyti dorą, orumo trynukus. Ne žmogus, bet juokdarys!.. O Landsbergio sūnus Vėviukas, jeigu, žinoma, jam liko bent krislas šviesaus proto (nors vargu bau!..), turėtų labai gerai susimąstyti ir laikytis kuo atokiau nuo viso šito purvino reikalo. Juk palyginti dar jaunas žmogus, man kartais net kelia gailestį...

– Jeigu jūs pasižiūrėtumėte V. V. Landsbergio sukurtą dokumentinį filmą „Visa teisybė apie mano tėvą“, tai suprastumėte, kad ten jokios teisybės nėra, vien tiktai liaupsės patriarchui V. Landsbergiui!..

– Tai gal jam labai neblogai nubyra nuo tokio tėtušio? Juk reikia tai suprasti. Šis jaunikaitis pats savaime yra niekinis. Jeigu Vėviukui reikėtų pragyventi pačiam iš savęs, tai jam būtų šakės! Bet kai šalia savęs turi tokį pasiturintį ir įtakingą tėvą, tai visai neblogai jį ir pašlovinti.

Manau, Vytelis pats savaime, kaip ūkinis-kūrybinis vienetas, yra apskritas nulis – be jokio kablelio. Savo ruožtu galiu pasakyti, kad pragyvenu tik iš savo pačios parašytų knygų, kurios yra perkamos, vaikų skaitomos. Kadangi Vėviukas turi iš ko susimokėti už knygų leidimą, tai gali sau jas leisti ir leisti. Vien iš savo menamų talentų tikrai nepragyventų. Tokiam „talentų maišui“ kaip jis nieko kito nelieka, tik apgiedoti, pašlovinti tėtušį ir naudotis jo sukauptomis abejotino tyrumo gėrybėmis.

Aišku, galima žavėtis ir tokiomis žemo lygio vertybėmis, kaip tamstos minėta nepelnyta valstybinė premija – gan didelė dalis visuomenės taip ir elgiasi. Tačiau gyvenimas yra daugiasluoksnis ragaišis – nelygu kas kokį sluoksnį pasirenka. Man politinė ar kitokia valdžia, pasakiški turtai – buvę, nebuvę. Žmogaus gyvasčiai palaikyti iš tikrųjų reikia labai nedaug: truputį pasisotinti, kad nesvirduliuotum iš bado, apsirengti, kad nuogas nebūtum ir nesušaltum, turėti stogą virš galvos. Ko daugiau bereikia?.. Jei gyveni nuotykiams, atradimais, kelionėmis, savasties raiška ir kūryba, tai šie puikūs, nepakartojami dalykai užpildo visą tavo gyvenimą, o tada didesni ar mažesni turtai, sąskaita banke – jau ne taip svarbu. Kur kas svarbiau sielos atgaiva, ramybė širdyje, dvasinės vertybės.

Manau, žmonės patys kalti, jei leidžiasi būti stumdomi, niurkomi, apgaudinėjami. Esu linkusi pati susikurti savo buvimą. Mano 24 valandas per parą pripildo daugybė įdomiausių dalykų. Be to, savo sklaida, leidžiamomis knygomis išspinduliuoju tiek, kiek galiu. Kiek reikia, pasisemiu iš kitų šviesuolių su jais bendraudama. O mūsų vargšės užguitos liaudies „kova“ su parsidavėliška godišių valdžia jau kadai nebe tokia įdomi, nes darosi banali. Paėmęs šakes į vieną ranką, o grėblį į kitą, tvarkos Lietuvoje nepadarysi, nes aukščiausios valdžios, politinio „elito“ elgesys atspindi tai, kas vyksta daugumos žmonių širdyse. Mano galva, „viršūnės“ puikiausiai atkartoja liaudies didžiūmos „godas“: čiupk, griebk, nešk ar vežk menkiausiai progai pasitaikius, nes paskui progų gali nebebūti. Toji didžiūma, viena vertus, leidžiasi mindoma, o kita vertus – pati, jei tik gali, elgiasi lygiai taip pat.

– Manote, kad kiekviena bendruomenė ar visuomenė turi tokią valdžią, kokios yra verta?

– Kaip tik taip aš ir galvoju. Labai liūdna tai pripažinti, bet šiandien iš tikrųjų taip yra mūsų šalyje – jau vien todėl, kad žmonės pakenčia tokią ydingą valdžią. Iš tėtės esu paveldėjusi tiesos sakymą. Tai buvo jo pagrindinis darbas, kurį tėtė dirbo visą gyvenimą, iki pat mirties. Todėl ir aš visuomet kalbu taip, kaip mato mano akys, ką jaučia širdis. Žmogus, gyvenantis melo sąskaita, visuomet ims šiauštis, kai apie jį bus sakoma tiesa, bylinėsis teismuose, bandys pūsti miglas ir

Parašė Juozas IVANAUSKAS

Antradienis, 2010 Lapkričio 02 10:12 - Paskutinį kartą atnaujinta Ketvirtadienis, 2011 Balandžio 07 13:23

regzti pinkles. Bet jeigu tik žinotų, koks yra menkas ir juokingas, tai nuliūstų, susigėstų ir nieko nebedarytų.

Ir nėra ko čia mums tuščiai piktintis. O jeigu nori gyventi kitaip, tai pradėk, žmogau, nuo savęs!.. Darykim ką nors patys, nesitikėdami stebuklų iš valdžios. Turime būti ganėtinai atkaklūs ir tvirti. Tose nesibaigiančiose imtynėse su netiesa, melais, visu tuo blogiu, labai svarbu, koks pats esi. Ir kieno pusėje? Apie ką mąstai, ką jauti savo širdyje?.. O gal jau pabūgai, pailsai?.. Betgi kažkas juk turi skambinti varpais, kažkam lemta šviesti tamsoje... Antraip tauta palieka akla, kurčia, besmegenė.

Juozas IVANAUSKAS